

Roll No.....

Signature of Invigilator

Paper Code

BV-201

पतंजलि विश्वविद्यालय
University of Patanjali
Reappear Examination May-June-2023
बी. ए. व्याकरण, द्वितीयसत्रम्
व्याकरणम्, प्रथमपत्रम्
संस्कृतव्याकरणम् (3)

समय: - होरात्रयम्

पूर्णाङ्काः ७०

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य सप्तत्यङ्काः निर्धारिताः सन्ति, अङ्कनिर्देशः प्रतिखण्डं द्रष्टव्यः, सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(खण्ड -क)

(काशिकातः)

१. पृष्ठेषु त्रिषु सुत्रेषु द्वयोः काशिकारीत्या व्याख्यानं क्रियताम्। (5 x2 =10)

1. समर्थः पदविधिः 2. संख्या वंशयेन 3. उपपदमतिङ्

२. पृष्ठेषु सप्तसु सुत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यं लेखनीयम् (2 x5 =10)

1. यथाऽसादृश्ये। 2. लक्षणेनाभिप्रती अभिमुख्ये। 3. अन्यपदार्थे च संज्ञायाम्।

4. तृतीया तत्कृतार्थेन गुणवचनेन। 5. अर्धं नपुंसकम्। 6. तेन सहेति तुल्ययोगे।

7. अपवर्गे तृतीया।

३. पृष्ठेषु सप्तसु वार्तिकेषु पञ्चानां व्याख्यानं क्रियताम्। (2 x5 =10)

1. सुबन्तस्य पराङ्गवद्भावे समानाधिकरणस्योपसंख्यानमननन्तरत्वात्।

2. क्षितादिषु गमिगाम्यादीनामुपसंख्यानम्।

3. अर्थेन नित्यसमासवचनं सर्वलिङ्गता च वक्तव्या।

4. कृद्योगा च षष्ठी समस्यत इति वक्तव्यम्।

5. सप्तम्युपमानपूर्वपदस्योत्तरपदलोपश्च वक्तव्यः।

6. प्रादयो गताद्यर्थे प्रथमया।

7. द्विगुप्राप्तापन्नालंपूर्वगति समासेषु प्रतिषेधो वक्तव्यः।

४. प्रदत्तेषु चतुर्षु शब्देषु द्वयोः शब्दसिद्धिः कार्या। (5 x2 =10)

1. पञ्चराजम्, 2. स्वयं धीतौ पादौ, 3. पौर्वशालः, 4. शायिका।

५. प्रदत्तासु चतसृषु शङ्कासु द्वयोः समाधानं विधेयम्। (5 x2 =10)

1. कारिकाया व्याख्या करणीया : -

अक्षादयस्तृतीयान्ता पूर्वोक्तस्य यथा न तत्।

कितवव्यवहारे च एकत्वेऽक्षशलाकयोः॥

2. 'अदो जग्धिर्ल्यप्ति किति' अत्र प्रदत्ता कारिका व्याख्येया।
3. विशेषणं विशेष्येण बहुलम् इत्यत्र बहुलग्रहणस्य प्रयोजनं वदत।
4. मन्यकर्मण्यनादरे. इत्यत्र वार्तिककारेण कथमुदाहरणानां विभागः कृतः।
5. 'उपपदमतिङ्' इति तिङ्प्रतिषेधेन का परिभाषा कथञ्च ज्ञाप्यते।

(खण्ड -ख)

(नामिकतः)

१. निम्नपृष्ठेषु पञ्चसु चतुर्णां शब्दानां रूपलेखनम्। (2.5 x4 =10)

1. गुरु (पु.), 2. परिभू, 3. भ्रातृ, 4. अहन् 5. श्री ।

२. प्रदत्तेषु पञ्चसु चतुर्णां शब्दसिद्धिः कर्तव्या। (2.5 x4 =10)

1. सखायौ 2. जगन्ति, 3. कन्यायाः, 4. हरौ, 5. चत्वारः।

-----X-----